

Chat GPT: Απειλεί τον τρόπο διδασκαλίας στα πανεπιστήμια;

Το κείμενο που ακολουθεί δημοσιεύθηκε από την αρθρογράφο Σοφία Καλαμαντή στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://www.athensvoice.gr/life/tehnologiaepistimi/786942/chat-gpt-apeilei-ton-tropo-didaskalias-sta-panepistimia/amp/>

«Η ακαδημαϊκή εργασία πέθανε» ήταν ο τίτλος άρθρου στο περιοδικό Atlantic πριν από μερικές εβδομάδες για να περιγράψει με ζοφερό τρόπο την τύχη των εργασιών που εκπονούν οι φοιτητές στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής τους πορείας στο πανεπιστήμιο. Ο λόγος για την απαισιοδοξία δεν είναι άλλος από μία ακόμη νέα τεχνολογική εφαρμογή, το Chat GPT, που ανήκει στην κατηγορία της «παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης» («productivity AI»). Το Chat GPT αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη και με δυνατότητες χρήσης από το ευρύ κοινό εφαρμογή παραγωγής λόγου, η οποία είναι σε θέση να συγκεντρώνει, να επεξεργάζεται και να συνθέτει δεδομένα, δομώντας με τρόπο απολύτως πειστικό επιχειρήματα και προβληματισμούς – αντιγράφοντας στην ουσία τον ανθρώπινο συλλογισμό.

Η επιτυχία και η διάδοση της εφαρμογής ήταν άμεση, αφού μετράει μόλις λίγους μήνες ζωής από το λανσάρισμά της τον Νοέμβριο του 2022 και ήδη υπολογίζεται ότι την έχουν δοκιμάσει μισό δισεκατομμύριο χρήστες. Μέσα σε 5 ημέρες από την παρουσίασή του, το Chat GPT είχε συγκεντρώσει 1 εκατομμύριο χρήστες, ενώ οι λειτουργίες της εφαρμογής είναι πολυποίκιλες. Πλήθος γραπτών παράγωγων δημιουργήθηκαν, από λογοτεχνικά και ποιητικά κείμενα μέχρι επιστολές και δοκίμια, και κάπως έτσι φτάνουμε και στην πηγή του προβληματισμού: τη χρήση της εφαρμογής στις ακαδημαϊκές εργασίες. Σε εκτενές ρεπορτάζ των The New York Times την περασμένη εβδομάδα, καταγράφονται οι έντονες αντιδράσεις των ακαδημαϊκών στα αμερικανικά πανεπιστήμια, οι οποίοι φοβούνται ότι πλέον θα αδυνατούν να ξεχωρίσουν ποιο κείμενο είναι αποτέλεσμα της παραγωγικής σκέψης του φοιτητή και ποιο ένα αποστειρωμένο παράγωγο ενός όγκου δεδομένων που εισήχθησαν ατάκτως ερριμμένα στον «εγκέφαλο» της εν λόγω εφαρμογής.

Οι ακαδημαϊκοί κύκλοι στην Αμερική έχουν ήδη μπει σε μία διαδικασία αναθεώρησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας εν γένει και των διαδικασιών αξιολόγησης, δίνοντας έμφαση σε δραστηριότητες που θα επιβάλλουν με τρόπο συστηματικότερο την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών στην παραγωγή δικών τους συμπερασμάτων και παρατηρήσεων. Οι προφορικές εξετάσεις, οι ομαδικές εργασίες και οι περισσότερες ασκήσεις συζήτησης και επεξεργασίας δεδομένων την ώρα των παραδόσεων είναι μερικές από τις εναλλακτικές που προωθούνται. Το παραδοσιακό

«essay» που αποτελούσε την κατεξοχήν εργασία για το σπίτι ως μορφή αξιολόγησης σε πολλά ακαδημαϊκά μαθήματα φθίνει, καταλήγοντας να θεωρείται επιζήμιο για την ακαδημαϊκή ακεραιότητα. Είναι ακριβώς η μορφή εργασίας που ευνοεί τη συγγραφή με «βοήθεια» από τέτοιου είδους εφαρμογές, το έργο των οποίων είναι εξαιρετικά δύσκολο να διακρίνει και να ξεχωρίσει κανείς από εκείνο ενός ανθρώπου. Για το ακαδημαϊκό προσωπικό, μία εργασία που εκπονείται κατά τέτοιον τρόπο, ορθώς συνιστά ξεκάθαρη περίπτωση λογοκλοπής, ως παράγωγο εξωγενούς σύνθεσης δεδομένων και ιδεών που δεν πραγματοποιείται από τον ίδιο τον σπουδαστή.

Ακόμη κι αν το πανεπιστημιακό δοκίμιο παραγκωνιστεί αποφασιστικά, θα είναι αυτό αρκετό για να θωρακίσει τις ακαδημαϊκές διαδικασίες από τέτοιου είδους εφαρμογές και φαινόμενα; Η Open AI, η εταιρία πίσω από το Chat GPT, έχει ήδη ανακοινώσει πως πρόκειται σύντομα να εκδώσει μία ακόμη εφαρμογή –ουσιαστικά μία πιο βελτιωμένη έκδοση της υπάρχουσας– στην οποία η παραγωγή κειμένων θα είναι ακόμη πιο εξευγενισμένη και κοντά στο ανθρώπινο παράγωγο λόγου. Ακόμη κι έτσι να μην ήταν, όμως, είναι δεδομένο πως και οι υπόλοιποι κολοσσοί τεχνολογίας θα μπουν σύντομα στο παιχνίδι, λανσάροντας το δικό τους ανταγωνιστικό προϊόν τα επόμενα χρόνια. Είναι, επομένως, αυτονόητο ότι σε σύντομο χρόνο η κανονικοποίηση της χρήσης των εφαρμογών αυτών θα είναι τελειωμένη υπόθεση. Εφαρμογές όπως το Chat GPT θα προστεθούν στην γκάμα των ψηφιακών εργαλείων που επηρεάζουν κάθε πτυχή της ζωής σήμερα.

Σε ό,τι έχει να κάνει με τις ανθρωπιστικές επιστήμες ειδικότερα, αυτές ήδη βάλλονται τα τελευταία χρόνια, τόσο επειδή δεν αποτελούν ελκυστικό πεδίο επαγγελματικής αποκατάστασης, όσο και γιατί όλο και περισσότεροι νέοι έλκονται από σύγχρονους κλάδους που έχουν να κάνουν με την πληροφορική, την ανάλυση δεδομένων, το ψηφιακό μάρκετινγκ κ.λπ. Μιας και οι δοκιμακές εργασίες είναι συνυφασμένες με τις ανθρωπιστικές σπουδές, θα είναι η παραγωγική τεχνητή νοημοσύνη το τελειωτικό χτύπημα;

Προκειμένου όχι απλώς να επιβιώσουν, αλλά να ευδοκιμήσουν οι ανθρωπιστικοί κλάδοι, το καλύτερο που πρέπει να γίνει είναι να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα, και όχι να κλείσουν φοβικά τα μάτια μπροστά στην αναπόφευκτη αλλαγή που ήδη συντελείται. Αν το Chat GPT καθιερωθεί ως εργαλείο, πρέπει πρωτίστως να επιβληθεί από τα πανεπιστήμια η εξοικείωση και ενημέρωση φοιτητών και ακαδημαϊκού προσωπικού ως προς τη χρήση του (ήδη στην Αμερική αυτός ο κύκλος συζήτησης έχει ανοίξει και προετοιμάζονται ειδικά σεμινάρια). Χρειάζεται επίσης να καταστεί σαφές το γεγονός πως οι ανθρωπιστικές επιστήμες δεν έχουν να κάνουν αποκλειστικά και μόνο με τη συγγραφή δοκιμίων. Αυτού του είδους η εργασία αποτελείται ούτως ή άλλως από τη συρραφή άλλων κειμένων, αναπαράγοντας την ήδη υπάρχουσα γνώση, χωρίς να εξυπηρετεί ευθέως το βασικό προκείμενο ενός επιστημονικού αντικειμένου, που είναι η παραγωγή νέων συμπερασμάτων και ο εμπλουτισμός των ήδη διατυπωμένων απόψεων.

ΘΕΜΑΤΑ

Θέμα Β

B1. Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις αποδίδουν ορθά τις απόψεις του συγγραφέα; (Σ-Λ). Να τεκμηριώσετε τις απαντήσεις παραθέτοντας το αντίστοιχο χωρίο του κειμένου.

Α. Η παραγωγή γραπτού λόγου από την εφαρμογή Chat GPT αφορά κατά κύριο λόγο σε επιστημονικά κείμενα με σύνθετες δυνατότητες εφαρμογής.

Β. Ο φόβος των ακαδημαϊκών έγκειται στην πιθανή στείρα αναπαραγωγή των δεδομένων, πράξη που διευκολύνεται από τη δομημένη οργάνωση αυτών.

Γ. Οι ακαδημαϊκοί αντιλαμβάνονται την ανάγκη μεταβολής του εκπαιδευτικού πλαισίου σχετικά με την αξιολόγηση των φοιτητών.

Δ. Η εφαρμογή Chat GPT αναγνωρίζεται ως τελειοποιημένη χωρίς να υπάρχει πιθανότητα τροποποίησής της.

Ε. Η χρήση της εφαρμογής δεν αναιρεί την αυτενέργεια του φοιτητή στις ανθρωπιστικές επιστήμες.

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

B2. α. Πόσο σίγουρη παρουσιάζεται η αρθρογράφος στην 4^η παράγραφο του κειμένου σχετικά με τη μελλοντική επιτυχία των εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας κάνοντας αναφορά σε συγκεκριμένους κειμενικούς δείκτες (ρηματικές φράσεις/εγκλίσεις, επιρρηματικές φράσεις, σημεία στίξης).

ΜΟΝΑΔΕΣ 8

β. Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου: «Προκειμένου όχι απλώς... των ήδη διατυπωμένων απόψεων.» α) να εντοπίσετε και να καταγράψετε δύο προτάσεις που δηλώνουν αναγκαιότητα-υποχρέωση (μονάδες 5), β) τις προτάσεις που επιλέξατε να τις μετατρέψετε ώστε να δηλώνουν βεβαιότητα και δυνατότητα. (μονάδες 5).

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

B3. Γιατί η συγγραφέας επιλέγει στο παρακάτω απόσπασμα την παθητική σύνταξη; Να μεταφέρετε το απόσπασμα στο αντίθετο είδος της σύνταξης. Ποιες αλλαγές παρατηρείτε στο ύφος;

«Αν το Chat GPT καθιερωθεί ως εργαλείο, πρέπει πρωτίστως να επιβληθεί από τα πανεπιστήμια η εξοικείωση και ενημέρωση φοιτητών και ακαδημαϊκού προσωπικού ως προς τη χρήση του.»

ΜΟΝΑΔΕΣ 7

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

B1.

A.: **Λ** «Μέσα σε 5 ημέρες... μέχρι επιστολές και δοκίμια»

B.: **Λ** «Σε εκτενές ρεπορτάζ των... της εν λόγω εφαρμογής.»

Γ.: **Σ** «Οι ακαδημαϊκοί κύκλοι στην Αμερική... δικών τους συμπερασμάτων και παρατηρήσεων.»

Δ.: **Λ** «Η Open AI, η εταιρία πίσω... κοντά στο ανθρώπινο παράγωγο λόγου.»

Ε.: **Σ** «Οι ακαδημαϊκοί κύκλοι στην Αμερική έχουν... στην παραγωγή δικών τους συμπερασμάτων και παρατηρήσεων» και «Χρειάζεται επίσης να καταστεί σαφές... εμπλουτισμός των ήδη διατυπωμένων απόψεων».

B2. α. Στην αρχή της παραγράφου η αρθρογράφος διατυπώνει ένα ερώτημα αναφορικά με τη θωράκιση των σπουδών σε περίπτωση που παραγκωνιστεί το δοκίμιο ως τρόπος εξέτασης της ακαδημαϊκής επάρκειας. Στη συνέχεια αποπειράται να απαντήσει στο ερώτημα παραθέτοντας τον ισχυρισμό της εταιρείας που σχεδίασε και υλοποίησε το ChatGPT με τη χρήση οριστικής έγκλισης («έχει ήδη ανακοινώσει, η παραγωγή κειμένων θα είναι ακόμη πιο εξευγενισμένη»). Έτσι, παρουσιάζει τη βελτίωση της εφαρμογής με δεδομένα που εξασφαλίζουν μεγαλύτερη συνάφεια με την ανθρώπινη επικοινωνία. ως τετελεσμένο γεγονός. Έπειτα με τη χρήση της φράσης («Ακόμη κι έτσι να μην ήταν, όμως, είναι δεδομένο») διατυπώνει με βεβαιότητα τη συμμετοχή κι άλλων τεχνολογικών κολοσσών στην εξέλιξη παρομοίων εφαρμογών γεγονός που την οδηγεί με απολυτή σιγουριά στο συμπέρασμα («Είναι, επομένως, αυτονόητο») ότι στο άμεσο μέλλον οι συγκεκριμένες εφαρμογές θα αποτελούν εργαλεία που θα χρησιμοποιούνται σε καθημερινή βάση από τον παγκόσμιο πληθυσμό τον οποίο μοιραία θα κατακτήσουν («τελειωμένη υπόθεση»). Τέλος, σε όλη την έκταση της παραγράφου απαντάται οριστική έγκλιση σε συνδυασμό με μέλλοντα

χρόνο («θα είναι ακόμη, θα μπου σύντομα, θα είναι τελειωμένη υπόθεση, θα προστεθούν») που ενισχύουν τη βεβαιότητα της αρθρογράφου για την επιτυχία των συγκεκριμένων εφαρμογών.

B2. β. Οι προτάσεις της 6^{ης} παραγράφου που δηλώνουν αναγκαιότητα-υποχρέωση είναι οι εξής:

«το καλύτερο **που πρέπει να γίνει** είναι να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα»

«Χρειάζεται επίσης να καταστεί σαφές το γεγονός»

β) -Δηλώνουν **βεβαιότητα** με τις κάτωθι αλλαγές:

«το καλύτερο **είναι** να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα»

«επίσης **είναι** σαφές το γεγονός»

-Δηλώνουν **δυνατότητα** με τις κάτωθι αλλαγές:

- «το καλύτερο **που μπορεί να γίνει** είναι να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα»

ή

- «το καλύτερο **που θα μπορούσε να γίνει** είναι να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα»

ή

- «το καλύτερο **που θα γινόταν** είναι να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα»

ή

- «**Θα γινόταν** σαφές το γεγονός»

B3. «Αν το Chat GPT καθιερωθεί ως εργαλείο, πρέπει πρωτίστως να επιβληθεί από τα πανεπιστήμια η εξοικείωση και ενημέρωση φοιτητών και ακαδημαϊκού προσωπικού ως προς τη χρήση του.»

Μετατροπή σε Ενεργητική Σύνταξη → Αν καθιερώσουν (οι επιστήμονες) το Chat GPT ως εργαλείο, τα πανεπιστήμια θα πρέπει να επιβάλλουν πρωτίστως την εξοικείωση και ενημέρωση φοιτητών και ακαδημαϊκού προσωπικού ως προς τη χρήση του.

Ο συγγραφέας επιλέγει την παθητική σύνταξη, καθώς πρόθεσή του είναι να δώσει έμφαση στην πράξη, στην ενδεχόμενη δηλαδή καθιέρωση του Chat GPT ως εργαλείου για τις ακαδημαϊκές σπουδές και την παράλληλη ανάγκη για την άμεση εξοικείωση φοιτητών και προσωπικού με την εφαρμογή. Έπειτα, η παθητική σύνταξη συνάδει με πιο απαιτητικές ως προς τις γλωσσικές επιλογές περιστάσεις και, δεδομένου πως στο κείμενο αυτό απαντώνται στοιχεία επιστημονικού λόγου, προσδίδει αντικειμενικότητα και επιστημότητα στο ύφος του, κάνοντάς το πιο απρόσωπο και σύνθετο.

Με τη μετατροπή της σύνταξης σε ενεργητική, δίνεται έμφαση στο υποκείμενο της ενέργειας, επισημαίνοντας τον ρόλο που έχουν οι επιστήμονες και τα πανεπιστήμια στην καθιέρωση και την εξοικείωση με την εφαρμογή. Συνεπώς, η ενεργητική σύνταξη καθιστά το ύφος του κειμένου πιο απλό, κατανοητό και προσωπικό, ενώ το νόημα γίνεται πιο εύληπτο.

Φιλολογική Ομάδα Φροντιστηρίων Βαφειαδάκη

Κωνσταντίνα Σερμπή

Αμαλία Κακαμπάκου

Ιωάννα Καραντζαλη

Ευθύμιος Βασιλείου